

ISHOD 6

Procjena razvoja neke zemlje:

Gospodarski rast – ekspanzija realnog BDP-a

Gospodarski razvoj – ekspanzija potencijalnog BDP-a

4 razvojna elementa („4 kotača“):

4.1 Ljudski resursi:

Ponuda rada, obrazovanje, vještine, motivacija, medicina i hrana.

Malthusov „zakon stanovništva“ = Stanovništvo se razmnožava brže nego što raste proizvodnja hrane. Razlozi povećanja smrtnosti: rat, glad i bolesti.

4.2 Prirodni resursi:

- Zemlja, minerali, goriva, kvaliteta okoliša, posjedništvo nad zemljom, klimatske promjene,...
- Najvrijedniji prirodni resurs zemalja u razvoju je obradivo zemljište.
- Zemlja i rude koje posjeduju trebali bi biti podijeljeni među velikim brojem stan.
- Obradivo tlo, minerali, goriva, kvaliteta okoliša,
- Nafta i ruda = blagoslov

4.3 Akumulacija kapitala:

- Strojevi, tvornice, intelektualno vlasništvo, ceste, elektrifikacija (općenito infrastruktura zemlje)
- Kapital - strojevi, tvornice, ceste,...
- Vrlo često izostaje unerazvijenim zemljama
- Ovisnost ulaganja i štednje (niska razina štednje = niska razina ulaganja)

Problemi akumulacije

Preniska štednja dovodi do premalih ulaganja u proizvodni kapital koji je nužan za gospodarski napredak

4.4 Tehnologija:

Znanost, poduzetništvo, dostupnost tehnologije, menadžment

Oponašanje tehnologije:

siromašne zemlje mogu koristiti postojeću tehnologiju koje su sve jeftinije i dostupnije

Poduzetništvo i inovacija:

Poduzetnici – pokretač ekonomskog razvoja

Ovisi o prirodnim bogatstvima i ljudskom kapitalu, jasnim vlasničkim pravima, nižim porezima i niskoj korupciji

Utjecaj ljudskog potencijala na gospodarski razvoj

Ljudski potencijali igraju ključnu ulogu u gospodarskom razvoju. Razvoj ljudskih potencijala obuhvaća obrazovanje i osposobljavanje, što direktno utječe na povećanje produktivnosti i inovativnosti radne snage. Nedostatak adekvatnog obrazovanja i osposobljavanja može negativno utjecati na gospodarski rast. Neodgovarajuća obrazovanost smanjuje produktivnost i inovativnost radne snage, što usporava gospodarski razvoj.

PRIMJER: Utjecaj ljudskih potencijala na gospodarski razvoj na Hrvatsku. Kroz osmišljeni strateški pristup razvoju ljudskih potencijala može značajno ubrzati svoj ekonomski razvoj i ostvariti nacionalnu prepoznatljivost u integriranoj Europi

Mogućnost pokretanja razvoja:

1. Hipoteza zaostalosti
2. Industrijalizacija u odnosu na poljoprivredu
3. Država u odnosu na tržište
4. Rast i vanjska orijentacija

1. Hipoteza zaostalosti:

- Relativno zaostajanje zemalja u razvoju
- brže napreduju
- Zemlje koje su u razvoju sada mogu koristiti već postojeće tehnologije (ne moraju ih razvijati)

2. Industrijalizacija u odnosu na poljoprivredu

U većini zemalja dohoci u gradovima (industrija i usluge) veći su od onih u poljoprivredi. To je bila jedna od razloga zašto je milijuna ljudi dolazila sa sela u gradove

3. Država u odnosu na tržište

Tržište je najučinkovitiji mehanizam. Tržišta najbolje funkcioniraju u stabilnom makroekonomskom okruženju (predvidljivi porezi i niska inflacija)

Bitni elementi:

- Prevladava privatno vlasništvo
- Niske carine i mala količinska ograničenja
- Promicanje malog poduzetništva
- Jačanje konkurencije

4. Rast i vanjska orijentacija

Stav države prema međunarodnoj trgovini.

Strategija zamjene uvoza:

- zemlje u razvoju teže biti samoodržive
- zamijeniti uvoz sa domaćim proizvodima
- zaštititi domaću industriju visokim carinama

Strategija vanjske orijentacije (otvorenosti):

- Plaćanje potrebnog uvoza unapređujući učinkovitost i konkurentnost
- Osvajanje inozemnih tržišta
- Niske trgovinske prepreke
- Razvijanje slobodnog tržišta i privatnog vlasništva (Tajvan, Južna Koreja, Singapur)

Začarani krug siromaštva:

- **Niska štednja i ulaganja** (banke nemaju otkuda davati kredite)
- **Spori rast kapitala** (ne nabavljaju se novi strojevi koji bi povećali produktivnost nego se kupuju rabljeni ili popravljaju stare)
- **Niska produktivnost** (Rabljeni traktor ili korištenje samo motike na polju, dobivaju se manji rezultati nego kad imamo novi i dobro opremljeni traktor)
- **Niski prosječni dohoci** (jer se malo zarađuje)

Ekonomija sreće: paradoks sretnih seljaka i nesretnih milijunaša

Easterlinov paradoks:

Nazvan je po Richard Easterlin-u.

Paradoks je u tome što bismo očekivali da će ljudi u bogatijim zemljama biti općenito sretniji nego oni u siromašnijim ali je zapravo suprotno.

Hipoteza relativnog bogatstva (Povezana je sa E.P.):

Ova hipoteza objašnjava zašto su bogati ljudi u istoj zemlji sretniji nego siromašni, ali i zašto ljudi u bogatijim zemljama su nesretniji od onih u siromašnijim zemljama.

Naš osjećaj bogatstva proizlazi iz usporedbe sa ostalima. Ako imamo više nego oni bit ćemo sretniji.